

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Tečaj vsak četrtlet in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. Zakovnega društva“ dobivajo listi brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejemna naročnina, inserate in reklamacije, cesta št. 5, za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust, inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 10 strani.

Slovenski župani, svetovalci, odborniki in tajniki!

Za Vas se priredi na belo nedeljo, dne 14. aprila v Mariboru poučni tečaj. Pridite v obilnem številu!

Liberalci nezadovoljni.

Liberalci so z nami zopet enkrat hudo nezadovoljni. Radi občnega zbora Slovenske kmečke zveze v Celju. Priredili so sicer isti dan tudi svoj strankarski shod v Središču, na katerega so s podpisani lovili udeležence, vendar so na svoj shod že popolnoma pozabili in se bavijo samo z našim. O svojem shodu so prinesli le poročilce, o našem celjskem shodu pa pišejo številko za številko.

To je za vsakega pametnega človeka znamenje, da je uspel naš celjski shod zelo dobro in da ne bo ostal brez posledic. Kajti s shodiči, ki so samo krajnjega pomena, se tudi liberalci ne bavi skozi celi teden. Sicer pišejo liberalci, da je bila udeležba majhna, psujejo udeležence, da so bile samo znane romarske postave s cekri in da se je pokazal na shodu razpor v kmečki stranki, ker niso mogli priti vsi poslanci na shod, toda takih obrekovanj, psovk in sumničenj smo že navajeni. Vsakokrat se pokažejo takrat, kadar treba zmanjšati pomen naših prireditev in nastopov.

1. Shod v Celju je bil pomemben, ker so se zaupniki kmečke stranke izrekli za politiko deželnih poslancev v Gradcu. Soglasno so po temeljitih izvajanjih načelnika Slovenske kmečke zveze, Roškarja, odobrili slovensko obstrukcijo. Naši poslanci sedaj vedo od najmerodajnejše strani, od svojih zaupnikov, da ljudstvo hoče in odobrava krepko in odločno slovensko politiko v deželnem zboru in Gradcu. Sedanja politika je zanesla v vrste slovenskega ljudstva samozavest in pogum. Marsikateri, ki je postal že plah in bojzljiv radi vednega umikanja slovenskih politikov, dobil je sedaj zopet vero v svojo lastno moč. To vidimo posebno ob mejah, kjer zaenote tako dolgo od nasprotnikov tlačeni slovenski kmetje, obrtniki in delavci, dvigati svojo glavo ter se otresati tujega vpliva. Občina za občino pada v slovenske roke, in kjer se to ni mogoče, nastopa zavedna slovenska opozicija. Vse to je sad samozavestne in odločne slovenske politike, ki jo zasleduje naša stranka, in liberalci pri tem nimajo drugega opravila, nego da skušajo naše delo ovirati. Hvala Bogu, da brez uspeha, ker so za to preneumni in preslabi.

2. Shod v Celju je pomemben tudi zaradi tega, ker so tam zbrani zaupniki z odobravanjem dr. Krekovega govora jasno označili svojo neomajljivo voljo, da hočejo boj proti liberalcem izvojevati do konca. Zadnji dve leti ni nobenega pravega razločka več med slovensko liberalno in nemškutarsko štajerčijansko stranko, razven v imenih. Obe stranki ovirata napredek slovenske stvari, obe sta nasprotnici vere, obe sta pristašici kmetu in delavcu nasprotne gospodarske politike. Zidati ne znate, ampak le podirati. Edino njihovo delo obstoji v tem, da blatita delo slovenske kmečke stranke. Zato pa mora ostati naše geslo: neizprosni boj na Spodnjem Štajerskem slovenskemu in nemškutarskemu liberalizmu! Četudi je nečedno delo, katero se nam nalaga, da se moramo tepsti z liberalnimi neznačajnostmi, lažmi in obrekovanji, toda potrebno je in dovršiti se mora, da bo mir in edinost po slovenski zemlji. Vsak naš pristaš se mora zavedati, da liberalci sovražijo ljudstvo, da laže, kadar zine besedico o svoji politiki, ki je baje narodu prijazna, in da je hinavec v vsem svojem javnem delovanju. Liberalcem se ne sme nič zaupati, nič verjeti, to prepričanje mora prevevati vse naše vrste. Celjski shod nas je le v odločnem nastopanju proti liberalizmu potrdil in nanovo navdušil za ta boj.

3. Celjski shod pa nas je tudi vspodbudil k nadaljnemu delu po programu Slovenske kmečke zveze. In tudi to ne bo ostalo brez pomena, brez dobrih posledic. Delati hočemo socialno, biti drug drugemu v pomoč in podporo. Živo krščanstvo, močno zaupanje v vero in Boga nas bo pri tem držalo pokoncu v vseh dobrih in hudih časih. In vse, kar je dobrega in plemenitega, najde prostor v taboru naše krščanske, na-

rodne in socialne kmečke stranke. Može in mladenci, žene in dekleta, vse je povabljen, da grede ob zgradbi velike slovenske spodbudajerske organizacije, Slovenske kmečke zveze.

Celjski shod nas je navdal s trdnim upanjem, da bodo liberalci še velikokrat z nami — nezadovoljni.

Obrtna postava in kmetijstvo.

(Piše Fr. Bohanec, župan v Stari novi vasi).

Škodljiv vpliv liberalizma na avstrijsko postavodajo občuti pred vsem najbolj kmetijstvo. Ne samo, da vsled seljenja v mesta primanjkuje kmetom potrebnih poslov in poljedelskih delavcev, temveč se v zadnjem času vedno bolj kaže tudi pomanjkanje raznih rokodelcev, zlasti čevljarjev in krojačev. Posebno čuti to, kdor ima več otrok za obiskovanje šole. Na kmetih hodijo sicer otroci po leti bos, ker obutev navadno do spomladi raztrga. Zato pa je potem jeseni in pozimi zmirom velika stiska za čevljarje, katerih je vedno manj. Vzrok temu je ravno obrtna postava, ki je v nekaterih slučajih prestroga in prekrivična.

Prestroga je v tem-le oziru: Tukaj na deželi se nahaja še mnogo rokodelcev, ki so morali svojo obrt opustiti, ker jim po leti vsled pomanjkanja delavcev na polju ni mogoče svoje obrti izvrševati. Pač pa imajo po zimi zato lepo priložnost, da bi tu in tam komu kaj napravili in ga tako rešili iz zadrege, sebi pa oskrbeli postranski zaslužek. Pa tukaj se gg. mojstri hitro poslužijo obrtne postave ter ovadijo uboge rokodelce politični oblasti, katera jih potem brez milosti preganja in kaznuje, kakor da bi bili vsled tega, ker ljudem kaj „pozakrpajo“, najhujši postavolomci. Da, ko bi oblasti tako vstrajno zasledovale tatove in druge zločince, že davno bi ne bilo nobenega hudobneža več. Meni samemu se je že pripetilo, ko sem dobil po dolgem čakanju čevljarja k hiši, da pride orožnik, mu odvzame potrebno orodje in ga izpodi iz hiše, ker slučajno še ni imel dovoljenja za svojo obrt. In takih slučajev je več.

Nadalje pa je ta postava tudi slaba, in sicer v tem-le oziru: Nobeden rokodelski pomočnik ne dobi dovoljenja za svojo obrt, ako se ne izkaže, da je bil nekaj časa kje na tujem. In ravno to je najbolj nes pametno, ker ravno s tem se izgubi največ rokodelcev. Marsikateri namreč odide iz doma kot dober in pridni delavec, pa pride na tujem v slabo tovarišijo, največkrat med socialne demokrate, kjer se potem popolnoma izpridi in je za svoj domači kraj izgubljen. Resnica pa je tudi, da se vsak za svoj kraj nauči rokodelstva najbolj doma. Mestno in tovarniško delo je sicer lepše na oko, nikdar pa ni na deželi tako porabno in trpežno.

Pa še eno je pri tem: Mnogo tisočakov bi dežela lahko prihranila, katere izda sedaj za nepotrebna „oskrbovalna sprejetišča“, ko bi ne silila postava rokodelcev k potovanju. Kajti s tem se le podpira pohajkovanje in lenuharstvo. Dan na dan namreč vidi mo večasi celo vrsto takih, ki se jim že od daleč pozna, da jim ni za nobeno pošteno delo, od sprejetišča do sprejetišča ter delajo samo toliko, kolikor so postavno prisiljeni, da smejo potem zopet dalje. Vsakateri rokodelci, ki ga veseli svet in bi rad še kaj več skušal in se več naučil, si bode že toliko prihranil, da lahko ob svojem potuje, in le taki se bodo potem nekaj naučili, ker jih v resnici veseli delo, ne pa samo pohajkovanje.

Z ozirom na to, kar je dosedaj povedano, je le želeli, da zastavijo poslanci svoje moči, da se popravijo obrtna postava tako, da bo v korist rokodelcem in pa kmetijstvu. To pa se zgodi, ako se doseže dvoje.

Prvič: naj se pred vsem upošteva dejstvo, da so razmere na deželi povsem drugačne, kakor v mestih; kar je mogoče za mesta koristno in potrebno, je na deželi sitno, večasi naravnost škodljivo. Torej se naj rokodelci na deželi, ki so zajedno tudi poljedelci, izločijo od mestnih rokodelcev, ter se naj dovolijo prvim nekatere olajšave, zlasti, da smejo po zimi tu in tam komu kaj napraviti, ne da bi zato morali takoj plačati obrtni davek.

Drugič: naj se rokodelski pomočniki ne silijo k potovanju, marveč se naj jim da dovoljenje za njihovo obrt tudi brez tega, ako so le od svojih domačih mojstrov spoznani za to sposobne. Marsikateri bi namreč rad začel v svojem domačem kraju delati in

bi potem tudi tamkaj ostal, kar se pa v nasprotnem slučaju redko zgodi.

Ako se to dvoje doseže, potem bo pomagano rokodelcem in kmetijstvu.

Politični ogled.

Dne 22. marca: V državnem zboru se je končalo danes prvo čitanje brambne predloge. — Delegacije bodo baje sklicane koncem aprila, da dovolijo v začasni proračun. — V nemškem državnem zboru se razpravlja o brambni postavi; vlada zahteva za vsako leto 29.000 vojaških novincev več in povečanje bojnega brodovja. — Saksonski kralj je došel na obisk k našemu cesarju. — Stavkati nameravajo tudi rudarji v Ameriki.

Dne 23. marca: Na Dunaj je došel na obisk cesarja Franca Jožefa nemški cesar Viljem. K sprejemu so došli avstrijski in ogrski ministrski predsednik, zastopniki tujih držav in več članov avstrijske cesarske hiše. Naš cesar je cesarja Viljema zelo ljubeznjivo sprejel, ga objel kot prijatelja in večkrat poljubil. Ob 9. uri zvečer se je odpeljal Viljem v Benetke. — Vojni minister general Auffenberg bo baje odstopil. — Hrvaške stranke, ki se protivijo postopanju bana Čuvaja, so sklenile med seboj pogodbo, da se bodo pri prihodnjih saborskih volitvah podpirale. — Radi italijanskega vseučilišča se vrše med strankami pogajanja. — V Združenih državah Severne Amerike se bodo vršile letos volitve predsednika ljudovlade. Že sedaj se začena volilni boj s tem, da prirejaajo razne stranke burne volilne shode.

Dne 24. marca: Cesar je sprejel danes ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuena. Gre se za sestavo nove vlade na Ogrskem. Listi poročajo, da bo cesar naročil Khuenu, naj sestavi zopet novo ministrstvo. — Tržaški cesarski namestnik princ Hohenlohe bo baje imenovan za najvišjega dvornega maršala. — Nemški Cesar Viljem se je pripeljal danes opoldne v Benetke. — Na Grškem so se začele danes volitve za državni zbor. Zmaguje vladna stranka.

Dne 25. marca: Danes je cesar zopet sprejel grofa Khuena. Vlada ga je pooblastila, da nastopi z ogrskimi vplivnimi politiki v zvezo glede sestave ministrstva. — Italijanski kralj Viktor Emanuel se je pripeljal ob 8. uri zjutraj v Benetke na sestanek s cesarjem Viljemom. Tisočera množica ljudstva je kralja živahno pozdravljala. Oba vladarja sta se pristržno pozdravila in poljubila v znak pravega prijateljstva. Kralj je povabil cesarja na obed v kraljevo palačo. — Na turškem otoku Samos je včeraj nek Grk ustrelil kneza Kopasis efendija.

Dne 26. marca: Cesar je sprejel poveljnika avstrijske vojne mornarice. — V Budimpešti so se vršili veliki poulični nemiri za splošno volilno pravico. Prišlo je do bojev med nemirneži in policijo. — Cesar Viljem se je pripeljal danes dopoldne proti otoku Brionu na obisk našega prestolonaslednika, ki je določil, da je naše najlepše bojno brodovje na morju pred otokom čakalo nemškega cesarja. Pozdrav med Viljemom in Franje Ferdinandom je bil zelo pristržen. Zvečer se je cesar s svojo ladjo zopet odpeljal dalje proti jugu.

Državni zbor.

Pretekli teden se je vršilo in dovršilo prvo čitanje brambnega predloga, ki se je odkazal brambnemu odseku. Izmed Slovencev je govoril pri prvem čitanju poslanec Pogačnik, ki je izjavil, da slovenski poslanci pri sedanjem nevarnem svetovnem položaju razumejo potrebo velike vojaške moči, da pa bodo na drugi strani pri posvetovanju predloge tudi zahtevali in predlagali, da se kmečkemu stanu vojaška služba kolikor mogoče olajšuje. Sedaj je nemogoče, dobiti sina od vojakov, četudi bi ti oziri na gospodarske razmere njegovih starišev večkrat nujno zahtevali. Sicer pa moramo reči, da je še vedno negotovo, kedaj pridejo vojaške predloge v vojnem odseku na posvetovanje, ker se ne ve, kaj se bo z njimi v prihodnje na Ogrskem zgodilo. Četudi postane grof Khuen zopet ministrski predsednik, vendar je pripravljena Justova stranka, zabraniti z obstrukcijo rešitev brambne predloge, ako se prej ne sklene občna, enaka in tajna volilna pravica na Ogrskem.